

(Самрл, нег мове ратива)

*174
1913*

Juznoslovenski filolog

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ

ПОВРЕМЕНИ СПИС

ЗА СЛОВЕНСКУ ФИЛОЛОГИЈУ И ЛИНГВИСТИКУ

УРЕЂУЈЕ *ed.*

А. БЕЛИЋ

A. Belić

БЕОГРАД 1913.

Књ. I. Св. 1—2

čenja) i samo u afektnim i u afektnim admirativnim pitanjima [jer su baš ta pitanja takova, te suponiraju, da radnja glagolska stoji do volje (spremnosti) subjektove].

D-r A. Musić.

НОВА СЛУЖБА ЦАРУ БУГАРСКОМЕ ПЕТРУ.

У Народној Библиотеци у Београду, богатој рукописима, у којој је тако пријатно радити уз шум живог народног кретања на Великој Пијаци, има доста пергаменатских бугарских рукописа. У једном таквом Минеју под бр. 434, на л. 205 пол. — 206 пол., летом 1909. год., ја сам нашао занимљиву службу цару бугарском Петру која се одликује од друге његове службе, већ одавно познате по рукопису Зографског атонског манастира. Јордан Иванов у књизи, Български старини изъ Македония, у глави посвећеној тој служби овако о томе говори. Како су била два бугарска цара са именом Петар, јавља се питање, који је од њих проглашен за бугарског свеца, да ли син Симеонов или брат Асенов. У корист тога, да је свети Петар био син Симеонов, говори то што је дуго време мирно царовао, што се бринуо за цркве, његова благочастивост и признање од стране Грка 8 октобра 927 г., за време његове владе, царске титуле бугарским владарима и патријархова чина силистарском архијепископу. Петар, брат Асенов, није владао више од године дана. И у хрисовуљи Константина Тиха Вирилиском манастиру Св. Георгија стари цар Петар назван је светим царем Петром. Важно је саопштење службе, да је цар Петар узео монашки чин. Ако је то тачно, то значи да је Борис II заузео престо пре дана смрти свога оца, 30 јануара 969. Али када је и како је цар Петар био проглашен за свеца, то није познато. Сама служба говори да је то било ускоро после његове смрти. У

њој находимо и драгоцен податак о томе, када је она написана. Писац службе заједно са онима који се моле обраћа се светом Петру са молбом, да и тада он прими њихове молитве онако љубазно како је примао децу своју када је био са њима. Дакле, писац службе био је савременик цара Петра и живео је у X веку. Он је био, вероватно, какво духовно лице онога манастира у којем је и цар проводио свој монашки живот. Тако се могу објаснити и они редови у служби који показују блиско познавање добрих особина царевих и његова живота. Ова анонимна служба јавља се, према томе, као допуна познатим делима старе бугарске литературе X века.

Београдска служба цару Петру не представља мали значај, показујући живо поштовање успомене бугарског свеца. Као и Зографска служба, она је спојена са празновањем преноса моштију Св. Климента. По саставу своје служба се ова одликује од Зографске, не представљајући сличности са »пјенијима« њеним која су се у целини сачувала. Значај Београдске службе и у томе је, што се спомињањем Преславе, престонице првог бугарског царства, одлучује у позитивном смислу питање, којему је бугарском цару била састављена служба. И она велича Петра *мнѝха*, који је био Богом цар бугарски; и у њој се прославља заштита Петрова бугарских цркава, његова вредноћа у вршењу добрих дела, његова посничка и монашка дела, милостиња убогим, љубав према црнорисцима и слугама цркве. Зар се не даје у последњем »пјенију« упућивање на то, да је служба била састављена у оно време када су Бугарима претиле напасти и несреће од непријатеља, и чак и изненадна пропаст; а то се све може приписати борби у којој је тако убрзо пало бугарско царство.

Реткост ове службе објашњава и то, зашто до сада у тако многобројним описима црквенослужбених књига није било спомена о њој.

П. Лавров.

СѢГО КЛИМЕН'ТА. И СѢГО ПЕТРА БЫВШАГО ЦРЬ БЛЪ-
ГАРСКА. КѢ НА ГИ ВЪЗВА. СТР. ПО В ГИ.

Егда въ оѡтоѡ та слав'не зрѡше стадо твоѡ климен'те по-
тапѡлемъ жѡтробѡмъ развръзаше и поколѡше. и любавиѡ хотѡше
уювѡствн въсьми. касатнса мощехъ ти. вѡрно ѡбразна тѡмъ же не
трыпѡше блѡжене. таитнса уѡноу богатѡствоу. рѡжкоѡ твоѡеж
прѡславне:

Климен'те златозарноѡ слнѡе. ѡбѡтъкамъ всѡмъ вселенѡмъ сто-
памн сладоуи'амн ѡбѡграждѡмъ мнра. и правымн зѡени. петровѡмъ
старость стопамн си подѡмаѡ. пав'лова блѡговѡщенна провѡзъвѡщаѡ
имнже мнра просвѡтн боѡгласе въ хероньствѡ ѡстровѡ. пон'тѡскимъ
вѡльнѡмъ разѡваѡ. и свѡтозарнѡмъ мошн мнроу в'семоу на стѡйна
разѡваѡ. гл. ѡ Подражатель бѡвъ вѡрхов'наго блажене теплѡмъ
апла вѡроѡ же и любовь нмѡѡ къ боу безъ лѡности прнс'но. въ
храмѡ блн вѡжж ко вса часы не ѡслабѡѡ. и црѡков'ники своѡмъ
поушѡмъ и принушѡѡ. и дамъ бе-щѡждѡннѡ въ рѡжкы стѡльскимъ
слѡ. и н . в. на с. въ ѡѡцѡ . и стѡмоу: гл. и: в-. Придѡте в'сн
вѡрнн. петра мннха да вѡсхвалимъ: вышѡ ѡ бл црѡ бѡлгарьска.
рѡуса тврѡды каменю вѡрѡ хѡѡ. рѡса петре зѡтврѡженнѡ црѡ-
кѡамъ. и градоу твоѡму праславоу. рѡуса ревннтелю добрѡхъ
дѡль . архнстратѡгъ мнханлоу. ты бо вѡзѡрѡжаннѡемъ и молнтѡамн.
дѡшѡмъ си ѡнствѡ. ал'каннѡемъ и жѡданнѡемъ. тѡло си истннѡвѡ.
и помазаннѡемъ мнра твоѡго. прнмн же ннѡ кѡко стран'нымъ
лю' нзлѡн на нѡмъ мѡтѡ твоѡ. да ѡуитѡвшеса ѡ грѡхѡ. дѡнно
та прославнмъ: - пѡ гл: в: . —

Не ѡврати посраменѡмъ климен'те. вѡроѡмъ прнпѡлѡжнѡ. къ
твоѡму гробоу стѡе. нь прнмн рабѡ си и срѡца. прнстѡпѡжѡше
къ гробоу стѡмоу. и твоѡмъ мошей. мѡлѡшеса кѡко да блѡженѡ и
щѡдрѡхъ злоуиимъ. насладнса стадоу твоѡму хрнзмъ. боу дамѡцоу
вѡрнымъ нцѡленнѡе. и грѡхѡ ѡунѡщеннѡе. мѡтѡамн твоѡимн славне
велиѡмъ мѡтѡ

нау. на гл с нѡѡ . ннѡо на с въ ѡ и стѡймъ гл . к. по . егда ѡрѡ

Прїимн нѣзь вѣсть грѣшєнь. дльжнѣѣ ти хвѣж въздемж вѣр-
нымн . сѣунѣн ѡунѣмь мон просвѣта . на похвалж твож д'внзема .
петра възвнгни съ пав'ломь . хѣ за ны мѣлти . тѣма бо дѣ са
власть грѣхы працати . да дѣнно ти памѣ прѣнесеннїи мошемь .
въспоемь мѣлаще са нз'бавнтель бѣ мироки дароужца велиѣ
мѣть . : —

Примн златозар'не прѣмждре . нм'же възвесели са . мѣбемж
пѣ възвращєннїи мошеи ти яко зднєи хс̄ . подвнзаниє твоє стѡе .
соухо шєствїє дѣ до гроба ти скозъ море . нм'же възвеселнса
всѣ вс'елемѣ . прнємлаци цѣлєбнымь дары нз' гроба ти . нм'же
бѡгласє . напои ма ѡкадннѣго . подаѣ простына утѣцнмь ти
память . прѣсвѣтлаго успєннїи . н възвращєннїи мошем'ти . : —
гл̄ д̄

Нѣстоуннѣ ты бѣ . н скровнцє нескжд'мо . подаѣ нзлѣваж
на зєогнѣ прнємо . н мѣлтна своѣ не ѡскждѣѣцѣ . н урнорнзѣцж
люба . н слоужнтєла цркѣе бѣнѣ мѣть нхѣ радн . н мѣзы ѡ бѣ
надѣѣса . єж же не погрѣши . добрѣ плѡ показавъ . : —

Днє памѣ творащїи не прѣз ли мѣтвами кь вѣць жнз'нь нзо-
внѣнж . тѣмь даровати . н всєго з'ла нзбавнѣса . н злоуцн жнзнь
вѣунжѣ . н на нѣн ѡ вѣкж прѣдѣстоѣ ѡуѣ петре . сѣтвор'шлѣго ти
хвалж . снѣ не прѣзрн . : . сѣл . гл̄ . : . н . в̄ . :

Ннѣ правовѣрнїи съборе . сѣтек'ше са днє . вь уѣны домь .
прѣстѣго оца . пѣмн поємь . сѣстроєн'нымь гласѣ того прославѣшємоу
хоу боу ншємоу . н весєло с радостнѣ похвалнмь єго . снцє
рекѣще рѣуса вь нбєхѣ улѣе . н зємны англє . н єще рѣуса . тєвѣ
впнємь неспрѣстѣще . главо стѣл цркѣѣ . рѣуса помощннѣе теплѣ .
н застѣп'ннѣе враю дѣшлѣ н тѣломь . люденї свонхѣ ѡ стѣтн . н
вѣды всѣ протнвнѣ . нзбавнѣса намь . н напраснымь сѣмрѣтн . мѣн
вѣкж н бѣ петре стѣ оуѣ . н н̄ . б̄ . на лн . уѣна прѣ гн̄ . : . с̄ утѡ
в'замь гѣ . аплѣ на рѣа алѣ . нєренї твои ѡбѣвѣѣ . : . єѣе . сѣ . г̄ .
по пѣць .